

„De PS wilde een stempel drukken op een regering waarin ze samen met de liberalen zetelden. Daarvoor moesten ze de druk op premier Guy Verhofstadt opvoeren. Ze konden niets beters bedenken dan de Europese dienstenrichtlijn als hefboom te gebruiken. Zo heeft stilaan het verzet vorm gekregen en is het als een olievlek over de EU uitgebreid.”

Volgens de gewezen EU-commissaris FRITS BOLKESTEIN hebben de Walen zijn Europese dienstenrichtlijn (de 'Bolkesteinrichtlijn') gekelderd. (*Trends 22 maart*)

„Ik geef gewoon geen antwoord. Al komt de hele Volkskrant-redactie langs, ik blijf weigeren. Het is te gek voor woorden dat mijn familie erbij wordt betrokken. Ik word van alle kanten neergesabeld. Er zijn verschrikkelijke vergelijkingen gemaakt.”

De Nederlandse radicaal-rechtse politicus GEERT WILDERS, die de afschaffing van de dubbele nationaliteit bepleit, wil niet zeggen of zijn vrouw nog de Hongaarse nationaliteit bezit. (*de Volkskrant 22 maart*)

Toeters en bellen voor Europa

Op 25 maart is het 50 jaar geleden dat de Verdragen van Rome werden ondertekend. Hendrik Vos vraagt zich af wat er te feesten valt, na een halve eeuw Europese integratie.

ZONDAG komen de Europese leiders bijeen in Berlijn. Om weer schwing in Europa te krijgen, wordt er een verklaring ondertekend. Een wervende tekst, werd gezegd, kort en zonder ingewikkelde woorden, liefst op rijm en met prentjes. De eerste zin is intussen bekend: „Wij, de volkeren van Europa, verenigd in onze lotsbestemming als Lidstaten van de Europese Unie”. Of de rest even gruwelijk klinkt, valt af te wachten. Het zal onder meer gaan over de succesnummers en over centrale Europese waarden: vrijheid, tolerantie, solidariteit, enfin, de Europese levenswijze, zoals we het graag horen.

Mattentaart en Nana Mouskouri

Er wordt voor de Europese leiders in een ruim dessertenbuffet voorzien, met onder meer Brusselse wafels en mattentaart. Ook elders is het partytime. Als u hoogwaardigheidsbekleder bent, dan kan u zaterdagmiddag naar een stukje Beethoven luisteren in de Bozar. Om Europa populair te maken bij jongeren worden onder het Atomium de remmen losgegooid: het stof wordt van de Scorpions geblazen en

Nana Mouskouri komt zingen. In Ierland en Nederland zijn er speciale kerkdiensten, in Slovakije gaan ze bomen planten, in Slovenië parachutespringen en in Madrid wordt een grote puzzel gelegd. Vorige week speelde een EU-voetbalteam al tegen Manchester United. Het EU-team verloor met 4-3. Maar dat zal de pret niet bederven.

Wat valt er te vieren?

Europa is in een diepe crisis gesukkeld en er zijn twijfels over het project. Toch was de voorbije vijftig jaar een succesverhaal. In de eerste plaats als vredesproject: door nationale economieën met elkaar te verstrengelen, werd oorlog ondenkbaar. Historische vijanden hebben zich verzoend en Franse en Duitse leiders knuffelen elkaar zo intens tijdens Europese toppen, dat het gênant wordt om te bekijken. Ook economisch kan Europa een behoorlijk palmares voorleggen: de ene markt leidde tot economische groei, banen en welvaart. De levensstandaard is hoog, Europeanen zijn goed geschoold, de consumentenbescherming is sterk uitgewerkt en sociale bescherming is in Europa hoger dan in de rest van de wereld. Dat heeft veel te maken met het verdwij-

nen van grenzen en het samen aanpakken van problemen.

Europa heeft het zo slecht niet gedaan en dat heeft ook de buitenwereld door. Amerikanen publiceren over *The European Dream* en een invloedrijke Brit schreef recent *Why Europe will run the 21st Century*. Zonder vraagteken. We merken het succes ook aan de toetredingsaanvragen. De normale gang van zaken is dat landen soeverein willen blijven en niet willen opgeslokt worden door hun burenen. Met Europa is het precies omgekeerd: de burenen willen er net wél bij en plooiën zich dubbel om aan de Europese basisvoorwaarden te voldoen. Onze magnetische kracht reikt zelfs verder: andere delen van de wereld kopiëren het Europese model. Omdat het blijkbaar werkt. Daar mag men al eens een fles voor uit de kelder halen.

Late midlifecrisis

Europa regelt intussen veel, zeer veel. Belangrijke zaken en

ook details. Van de liberalisering van de telecommunicatiesector, over de hoeveelheid nitraten in het water tot de snelheid van de ruitenwisser van een tractor. Maar Europa heeft weinig antwoorden op de grote uitdagingen van vandaag: klimaat, vergrijzing, werk, veiligheid in een ingewikkelde wereld. Het formuleren van ambitieuze doelen, *ça va*. Maar het concretiseren van de plannen gaat moeizaam. Het is eigenlijk nog fundamentele: de zevenentwintig lidstaten zijn het niet meer eens over wat eigenlijk de bedoeling is van Europa.

Voor sommigen moet de Unie eerst werken aan een buitenlands beleid. Anderen zien in migratievraagstukken de nieuwe uitdaging. Nog anderen willen prioritair een sociaal Europa. Belgen willen op alle vlakken tegelijk vooruit. Er zijn lidstaten die het prima vinden zoals het is: een vrijhandelszone met wat franjes, meer moet dat niet zijn. Er zijn ook landen voor wie het om het even is, zolang de subsidies toestromen.

Fransen en Nederlanders, ten slotte, die weten het helemaal niet meer.

In de jaren vijftig was er het vredesproject, in de jaren tachtig de interne markt. Maar vandaag is er geen eindstation, zelfs geen tussenstation waar iedereen heen wil. Terwijl uitdagingen groter worden en landen niet meer in staat zijn om ze elk afzonderlijk aan te pakken, trappelt Europa ter plaatse. Wie vijftig wordt, heeft zijn midlifecrisis in normale omstandigheden net achter de rug. Europa zit er volop in en vraagt zich af waarmee het zich nu moet bezighouden.

De ochtend na een feest

Met zevenentwintig lidstaten lukt het niet goed om nog beslissingen te nemen. De Europese spelregels zijn niet gemaakt voor zoveel landen. De grondwet, waarin de spelregels worden vastgelegd, zou een deel van de problemen oplossen, maar niet alles. Spelregels zijn overigens maar een 'middel', en nooit een 'doel'. Eerst is er een project nodig, en dan moeten de spelregels worden aangepast om dat te kunnen realiseren. Wie een buitenlandse politiek wil, moet bereid zijn om zijn veto op te ge-

ven. Wie wil vermijden dat bedrijven verhuizen naar landen met lagere belastingen, moet Europa de kans geven om een fiscale politiek te voeren. Achter de grondwet zat geen groot project. In sommige domeinen zou de besluitvorming efficiënter en democratischer worden, maar een grote visie was er niet. Het was een verzameling van nuttige maatregelen, waar niemand echt tegen was. Behalve, zo bleek achteraf, Fransen en Nederlanders. En intussen ook Britten, Polen en Tsjechen.

Hoe moet het nu voort? Tegen 2009 moeten er nieuwe spelregels zijn. De kans is reëel dat het eindresultaat niet zo ver ligt van wat in de grondwet staat. Misschien wordt hij in stukjes gehakt en gedeeltelijk via een achterpoort binnengehaald. Sommigen zullen de hielen in het zand zetten en ambitieuze landen zullen het op hun heupen krijgen. Het worden moeilijke onderhandelingen. De ochtend na een feest is altijd triest en mensen hebben wel eens hoofdpijn. Hopelijk niet te veel, want er ligt ingewikkeld werk op de tafel van de Europese leiders.

Hendrik Vos
(*De auteur is politicoloog aan de Universiteit Gent.*)

Vlaamse school, vreemde school

GISTEREN berichtte *De Standaard* over de resultaten van een (wetenschappelijk?) onderzoek van de KU Leuven en de Vrije Universiteit Brussel rond allochtonen

en hoger onderwijs. Uit het onderzoek blijkt onder meer dat het grote probleem van allochtonen in het onderwijs zich voordoet bij de overgang van lager naar secundair onderwijs.

Allochtonen blijken vooral voor het technisch en beroepsonderwijs te kiezen, waardoor ze de juiste vooropleiding ontberen voor hogere studies. Daarnaast is er ook een probleem met de taal en schort er iets aan de inzet. Ten slotte laat de betrokkenheid van de ouders te wensen over. Dat zijn in een notendop de conclusies die ook door Vlaams minister van Onderwijs, Frank Vandenbroucke, worden onderschreven.

De these van taalachterstand onder allochtonen is een bekend obsessieel stokpaardje. Geen minister kan de revue passeren of het belang van de Nederlandse taal duikt op. Meertaligheid is immers 'zerotaligheid', aldus de minister. Afgezien van het feit dat er talloze wetenschappelijke rap-

porten bestaan die deze overtuiging naar de academische prullenmand verwijzen, valt toch op hoe deze boude stelling het hele diversiteitsverhaal van de Vlaamse regering ongeloofwaardig maakt. Diversiteit lijkt met dit signaal niet meer te betekenen dan de gedoogde aanwezigheid van anderskleurigen en andersnamigen.

Maar hoe zit met leerlingen die het Nederlands niet zo uitmuntend spreken als hun Vlaamse collega's, maar die wel over een andere taalvaardigheid beschikken? Waarom is die andere vaardigheid als hefboom gebruiken om het Nederlands beter onder de knie te krijgen zo onbespreekbaar?

De uitspraken van de minister blijven niet zonder perver-

se gevolgen. Is het niet verbijsterend dat onderwijzers en onderwijsverantwoordelijken allochtone ouders aan de mouw beginnen trekken en hen zelfs tot op de drempel van de voordeur volgen om hen met de nodige aandrang af te raden een andere taal te spreken met het kind? Het ontgaat mij wat er nog enigszins overblijft aan diversiteit.

Het eerder vermelde onderzoek blijkt in eenzelfde bedje ziek te zijn. Het minste wat je kunt aanhalen is de eenzijdige kijk op factoren die allochtonen in het onderwijs parten kunnen spelen.

Allochtonen zouden eerder kiezen voor TSO en BSO. Helemaal mee eens, de nieuwwaarde ontgaat me zelfs. Maar kunnen we ons eindelijk eens afvragen waarom ze die keuze

maken? Voor zover je op die leeftijd überhaupt al van een keuze kan spreken!

Zou het misschien een klein beetje kunnen dat het Vlaamse onderwijs, dat ongetwijfeld een zeer goed onderwijs is voor de modale Vlaming, een minder goed onderwijs is voor iedere doelgroep die wat afwijking vertoont? Neem nu de vaak geuite grief onder allochtonen dat ze zich weinig herkennen in dat onderwijs. Niet weinigen onder hen spreken in dat verband van de Vlaamse school. Wat meteen bloot legt dat de school een vreemd instituut blijft, waarmee men zich niet verbonden voelt.

Maar hoe kan het ook anders? Kosten noch moeite worden gespaard om die andere identiteit uit de scholen